
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

ZSOLTÁR 119 - 1

Zsoltár 119,1-8

2014. 09.07

IGEHIRETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Zsidókhoz írt levél 13. rész 1-8. vers

Imádkozzunk: Köszönjük, Mennyei Atyánk, hogy az Igével mi magunk is boldogan mondhatjuk és vallhatjuk: velünk vagy, nincs mitől félnünk. Köszönjük, hogy úgy vagy velünk, hogy jóságodat, hűségedet, irgalmaságodat naponként kiárasztod reánk, gondviselő szeretetedben hordozol bennünket, körülveszel minket és hordozol életünknek minden terhével, nyomorúságával, elesettségével együtt. Magasztalunk és hálát adunk jóságodért, örökkévaló szeretetedért. Ezért is jövünk hozzád ma is töredekkel, bűnvallással, hogy letehesz előtted vétkeink minden terhét buzgón kérve, hogy Jézus Krisztusért, büntörlő áldozatáért, érdeméért könnyíts meg bennünket. Vedd el rólunk vétkeinknek minden terhét és újíts meg bennünket a belső ember szerint, hogy szereteted törvényét megtarthassuk, hogy abban járhatunk és szent életfolytatással betölthessük. Ezért megnyitjuk szívünket, készek vagyunk és várunk is Mennyei Atyánk, hogy Igéd világosságát ránk ragyogtasd, Szentlelked erejével formáld és újíts bennünket, hogy ajándékaidat, buzdításaidat, erőidet, világosságodat, vigasztalásodat elnyerhessük. Küldd el Lelkedet, töltsd be szívünket, áldd meg istentiszteletünket. Krisztusért, a mi hűséges kezesünkért kérünk, hallgass meg minket. Ámen

Textus: 119. zsoltár 1-8. vers.

Boldogok, akiknek útjok feddhetetlen, akik az Úr törvényében járnak. Boldogok, a kik megőrzik az ő bizonyságait, és teljes szívből keresik őt. És nem cselekesznek hamisságot; az ő útjaiban járnak.

Te parancsoltad Uram, hogy határozataidat jól megőrizzük.

Vajha igazgattatnának az én útaim a te rendeléseid megőrzésére!

Akkor nem szégyenülnék meg, ha figyelnék minden parancsolatodra!

Hálát adok néked tiszta szívből, hogy megtanítottál engem a te igazságod ítéleteire.

A te rendeléseidet megőrzöm; soha ne hagyj el engem!

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Ismeretem egy idős pap bácsit, aki - ha Móricznak lehetett egy ilyen regény-címe, hogy Galamb papné -, akkor ő volt a Galamb, galamb-szelíd, drága, szent ember volt. Ám az a legenda járta róla, hogy ifjúkorában, még lelkészhallgatóként a teológián megverték a szobatársai. Kinyomoztam a történetet. Ez a fiatalember szerelmes lett, és a leányzót, akibe szerelmes lett, Ilonkának hívták. Az ifjú jól bemagolta Kosztolányi Dezső versét, az „Ilonát”, s aztán reggelre kelvén, estére nyugodván, folyosón sétálván, óraközi szünetben, ebédnél, mindenkinek csak mondta, mondta az Ilonát. Megfenyegették, hogy hagyja már abba, eleget mondta. De nem bírta magával, s egy alkalommal mikor annál a strófánál tartott, hogy: „Ilona, csupa i, csupa ó, csupa a” - elkapták, bevitték a zuhanyozóba, s jól helybenhagyták. Azért mondom el ezt a történetet, mert némi félelem van most bennem, hogy bejelentsem: a következő vasárnapokon a 119. zsoltárról fog szólni az igehirdetés. De hát 22 strófája és 176 verse van. Ha gondosan odafigyelünk, némelyik Bibliakiadásban láthatjuk, olyan vers ez, mely á-tól z-ig, vagyis a héber alef-től a héber tav-ig tart. A héber abc-ben 22 betű van, minden betűhöz van nyolc sor, így jön ki a 22 strófa, 176 sor. Mi lesz ebből, ez 22 vasárnap vagy 22 prédikáció!? Már előre elgondolom, hogy vagy a presbiterek – remélem, nem a soron következő presbiteri gyűlésen - vagy valamikor majd néhány gyülekezeti tag beránt engem valami félhomályos helyre és jól helybenhagy, hogy hagyjam már abba!

Azért is mondom ezt némi öniróniával is, mert a mi évszázadunk *fastfood* kultúra lett. Ha megnézzük, hol nincs a világon McDonalds étterem, alig akad olyan boldog ország, ahol ne lenne. De nemcsak elterjedt a gyorséttermek terjedtek el (ez egyébként – meghagyom – nagyon praktikus dolog is lehet az éhes embernek, ha vasúton átszállásra vár, vagy siet valahova), hanem ennek a folyamánya lett az is, hogy sok boldogtalan ember abba a hiszembe esett, hogy mindent – ebédet, tudást, karriert, életet – meg lehet csinálni pár perc alatt. Ezért aztán nem érünk rá semmire, nem tudunk elidőzni a dolgoknál. Hol vannak már Homérosz eposzai, a legmodernebb, legdivatosabb és legnépszerűbb versforma a haiku lett, három kicsi sor 17 szótaggal.

Csakhogy 119. zsoltárnak időt igényel tőlünk. A zsoltárnak amúgy is különös története van. Először is olyan leleménnyel van megírva, hogy egy Szenczi Molnár Albert és egy Arany János is csak bajosan tudná fordítani – versként. De a kegyessége gyakorolt hatása sokkal fontosabb. A régi zsidó hagyományban elő volt írva, hogy a kegyes zsidó melyik nap melyik szakaszt idézze ebből a zsoltárból. A keleti ortodox egyház liturgiai hagyományában a nagy liturgiában végigéneklék a 119. zsoltárt - nem egyben, szakaszonként. A nyugati kereszténységben a szerzetesi hagyományban

játszott nagy szerepet, a reggeli elmélkedésben, az esti csendességben, az éjszakai zsolozsmákban, sok szerzetesrend regulájában mind ott szerepel a 119. zsoltár. Mi, reformátusok sem maradunk ki, Medgyesi Pál, a nagy puritán prédikátor, aki a Praxis pietatis írója arany abc-be foglalta a zsoltárt, és annak idején, a 17-18. században a református népiskolákban a gyerekek úgy tanulták félig-meddig az abc-t, hogy közben az arany abc-t fújták, az arany abc pedig a 119. zsoltár.

Mindazáltal, amikor a bevezetőben felidéztem a szerelmes diák esetét, ezt nemcsak azért tettem, mert némi félelem van bennem, hogy bejelentek egy hosszú igefolyamot, amit itt majd vasárnapról vasárnapra hallgatni fogunk, hanem főleg azért mondtam el, a 119. zsoltár (ahogy egy tudós megjegyzi) voltaképpen: szerelmes ének. Bizonytalán igaz van a régi hagyománynak, hogy Dávid király írta a zsoltárt, hogy ezzel tanítsa az ifjú Salamont Isten igazságára. Bizonytalán igaz az, hogy a kegyes hagyományban ez a zsoltár döntő szerepet játszik Isten igazságának megismerésében, s az is igaz, hogy versben mindig könnyebb valamit megtanulni, mint egyszerű prózában. Igen, mindez igaz, és mégis látni fogjuk, hogy ezt a zsoltárt egy szerelmes ember írta. Egy ember, aki szerelmes az Istenbe, egy ember, aki Isten után sóhajtozik, Istennek írja, küldi, éneklí szerelmes versét, de közben elkiabálja a világba is, hogy szerelmes Istenbe, - mert az az igazi szerelmes vers, amit másnak is el lehet mondani, valahogy így: én nagyon szeretek valakit, s ezt mondom el másoknak, hogy közben neki mondom, és fordítva, hadd dobogjon másnak a szíve is, hogy ennyire szeretem őt. Nos, ez a zsoltár szerelmes vers, amelyben elkürtöli a zsoltáros, hogy mennyire szereti Istent, és Istennek is megvallja, hogy mennyire szereti Őt.

Kezdjük el, testvérek, A-tól Z-ig! Ma az A betűnél tartunk, amit mindjárt nem tudunk A betűvel fordítani, csak B betűvel, mert az itt szereplő héber szó azt jelenti, hogy: boldog. Boldog az az ember – kezdi a zsoltár – akiknek útja feddhetetlen, aki Isten törvényében jár, boldogok, akik megőrzik biztonságait és teljes szívből keresik Őt., Összefoglalva, röviden: boldogok, akik jó úton járnak. Ennyit mond a zsoltár. Nem kezd bele filozófiai töprengésekbe Platón módjára arról, hogy mi a boldogság, és azt javaslom, ezt hagyjuk is meg a filozófusoknak. Meghallgathatjuk őket is, természetesen, hiszen nagyon is sok és érdekes dolgot mondanak, különösen Platón, a legfőbb jóról, az örök jóról, az abszolút jóról, az ember boldogságvágyáról, s a titokról, hogy akárhogy is vagyunk itt a világban, akármire is emlékezünk, az ősemlékezetünk az örök isteni jót keresi, és akármire tekintünk előre, az őstörekvésünk a boldogságra irányul. Aki legfőbb jóra törekszik, mondja a filozófia, az boldogságra törekszik. Igen, igazuk van a filozófusoknak.

De azt javaslom ne olvassunk szótárcikkeket a boldogságról, ahogy a zsoltáros sem fog erről értekezni. Nem avat be abban, hogy a boldogság talán kék lenne, és szárnya is volna, mint a boldogság kék madarának. Azt

sem jelöli meg, hogy a boldogság miféle jóérzés volna, sőt, egyáltalán nem mondja meg, hogy a boldogság ez lenne, vagy az lenne. Azt mondja... – nos, nem is mondja ki ezt a szót, hogy boldogság. Azt mondja, boldogok, akik jó úton vannak. S majd a zsoltárban kifejti, hogy mi ez a jó út, Itt most így mondja: boldogok, akiknek útjuk feddhetetlen, akik az isten törvényében járnak. Akiknek a lépteik, a gondolataik, az életvezetésük, az élettörekvésük azon az úton van, amit Isten fektetett le az ember számára, - mert csak ez tud jó út lenni. És ez az út – sokféle elnevezést használ majd erre a zsoltáros: Isten törvénye, bizonyossága, határozata, rendelése, parancsa, ítéletei – éppen ebben a sokféle megnevezésben tárul fel - és az a boldog ember Istennek ebben sokféle akarat-nyilvánításában jár.

Majd azzal folytatja: akik nem cselekszenek hamisságot, hanem teljes szívből keresik az Istent. Itt érkezünk el a zsoltár első nagy költői titkához. Azt mondja az első szakaszban, boldog, aki az Isten útján jár, majd nyomban hozzát teszi: aki keresi az Istent. Én ezt most így tudom leegyszerűsíteni: aki Isten útján jár, az keresi az Istent. Még egyszerűbben: boldog az, aki úton van Isten felé. Hadd fűzzem hozzá, és ezt nem szójátéknak szánom, hanem valóban megdölgödtető belátásnak: boldog az az ember, aki úton van Isten felé, és boldogtalan az az ember, aki úgy érzi, hogy útjában van az Isten a boldogsága felé igyekezvén. Ebben fogalmazható meg az a mély ellentét és drámai feszülés, amit a zsoltáros szava sejtet: ha az ember elhanyaglik az Istentől, boldogtalan lesz -, mi több, ha az ember nem az Isten útján keresi a boldogságot és magát az Istent, előbb-utóbb azt fogja érezni, hogy útjában van az Isten.

Számos bibliai példát tudunk erre mondani, most csak egyet hadd idézzek. Isten népe a pusztában vándorol az ígért földje felé, mindenféle népek, törzsek laknak ott. A moábi király teljes rémületben földfogadta Bálámot, aki afféle próféta, megmondó ember, jósnok, varázsló volt. Jó nagy pénzért megkérte, átkozza meg az izraelitákat. Bálám nagy boldogan igyekszik vállalt feladatára, kitüntető lehetőséghez jutott, most megmutathatja, kicsoda ő, - boldog ember. Megy számaron, hogy megátkozza Isten népét. Aztán odaáll az útba Isten angyala – és nincs tovább, a számar megáll, s nem megy tovább. A ugyanis számar látja az angyalt, akit Bálám nem lát. Ő csak a számarát veri, hogy menjenek tovább – mígnem az kínjában megszólal: nem látod gazdám, hogy nem tudunk tovább menni? Ha nem az Isten útján járunk, akár így, ironikus, humoros módon, de inkább fájdalmas és kemény módon azt érezzük, hogy útunkban van az Isten. Ám azon az úton, amit Ő fektetett le, azon az úton, amelynek boldog végcélja Ő maga, azon az Úton, amin Ő indított el és Ő várja a hazaérkezőt, ott Isten nincs útban, sőt, Ő maga az út. Jézus Krisztus azt mondja: én vagyok az út, az igazság és az élet, - de minden más úton előbb-utóbb azt fogja tapasztalni az ember, hogy útjában van az Isten. És ha Isten útban van, nem tudsz boldog lenni. Boldogság-morzsák vannak, boldogság-utánzatok vannak, boldogság-igyekezetek vannak, de nem tudsz boldog lenni,

mert az a boldog ember, aki a jó úton jár, aki a feddhetetlen úton jár, aki az Isten útján jár. És, mivel azon az úton jár: keresi is az Istent.

Milyen boldog az olyan ember, aki keresi az Istent - szemből azzal, aki menekül az Istentől. Milyen boldog, aki keresi Istent, és Ágoston egyházatyával azt mondja, hogy nem keresnélek, ha Te már nem szerettél volna engem, nem tudnék rólad semmit, ha nem léptél volna be az életembe és nem mutatd volna meg erődet és hatalmadat. Boldog ember, akit Isten megtalált, és ezért keresi az Istent. Boldog ember, akivel Isten megkóstoltatta jóságát, és ezért ő nem vágyakozik más után, mint az Isten jósága után. Boldog ember, aki szerelmes az Istenbe. Csak az Isten szerelmesei igazán boldogok. A zsoltár első szakaszának vége három egyszerű tételt tartalmaz. Eddig a zsoltáros a szerelmesek módjára kinyilvánította szeretetét, mert a szerelmességhez mindenképpen hozzátartozik, hogy ezt ki kell nyilvánítani. Kedves férjurai, kedves vőlegények, kedves udvarlók, tessék kinyilvánítani a szív forró érzelmét, és kedves asszonyok, kedves menyasszonyok, kedves udvarlottak, tessék kimondani, szeretlek! Mert ki kell nyilvánítani, deklarálni kell, ki kell hirdetni azt. De van itt még valami, és ez is nagyon fontos.

Hallunk itt egy sóhaj, aztán egy hálaszót, majd ígéretet és végül egy könyörgést. A sóhaj így hangzik: vajha igazgattatnának az én utaim a Te rendeléseid megőrzésére. Ez a sóhaj, testvérek, olyan kíváncsi vagy vágyakozás, amely majd később, a zsoltár folyamán a maga teljes egészében ki fog előtűnni bontakozni. Jó dolog a jó úton lenni, boldogság az Isten útján lenni, boldog ember, aki keresheti az Istent, nincs nagyobb öröm annál, mint tudni, hogy Isten nincs az utamban, mi több, Ő az út, - de azért, vagy éppen ezért fősóhajunk: Oh, vajha megtanítatnék erre, oh, vajha az én utam eszerint igazgattatna mindig, minden esetben. Itt *divinum passivum*-ról van szó, így is lehetne fordítani: bárha Isten úgy igazítaná mindig a lépésemet, hogy soha egy pillanatra le ne térjek, soha kitérőt ne kelljen tennem, soha zsákutcába ne jussak, soha ne kelljen vesztegelnem, hanem mindig, mindig közelebb legyek az Istenhez. Ebben vágyakozásban megszólal gyengeségünk elismerése is, annak a belátása, hogy ha Isten nem támogat, Isten nem szólal meg, nem zendül meg a szívemben Igéje, nem tölti el lételemet az Ő valóságának a jó íze, akkor, jaj, de hamar letévedek az útról. Oh, mondja a zsoltáros, bárha úgy igazgattatnának az én útjaim, hogy meg tudjam őrizni rendeléseidet!

Aztán gyorsan hálát is mond (a hetedik versben): hálát adok tiszta szívből, hogy megtanítottál engem igazságod ítéleteire. Milyen döbbenetes ezt hallani itt most, egy zűrzavaros, mindent összevegyítő, összekeverő világban, amikor mindent lehet, csak ítéletet mondani nem. Mennyire meg vagyunk zavarodva, már nem tudjuk, mi igaz, mi jó, mi tiszta, mi szent, mi szép, mi számít, mi fontos egyáltalán! Lám, azt mondja a zsoltáros: hálát adok Uram, hogy Te engem erre megtanítottál! Persze, ahogy kimondja a

hála szót, azonnal hozzá kell fűznie az ígéretet is, ahogy a szerelmes hűségnyilatkozatot tesz, mert ez hozzátartozik a szerelemhez. Azt mondja a nyolcadik versben: a Te rendeléseidet megőrzöm! Ez a magyar és a héber nyelvben csodálatosan össze tud csengeni, mert mindkét nyelv egymódon fejezi ki jelen és jövő időt. Meg fogom őrizni, de már most őrzöm! Nem halogatom, nem tolom át a holnapi napra, mert az úton vagyok. Őrzöm az Isten rendeléseit, aki megtanított engem az Ő helyes ítéleteire.

És a végén egy fohász áll: soha ne hagyj el engem! Így kerekedik be az első strófa: az a boldog ember, aki Isten útján jár. Boldog, akinek Isten nincs az útjában, boldog, akivel Isten megismertette igazságát, rendjét, csodálatos világát. Boldog ember, akit Isten megtanított bölcsen és igazán dönteni, ítéletet tenni. És boldog, aki úgy kiált, ahogy itta végén a zoltáros: soha ne hagyj el engem! Mert az Istennel való kapcsolatunk nem egy tudás megszerzésére irányul, nem is valaminek a tudomásul vételére irányul, lett légyen az ismeret, tanítás, bölcsesség, vagy igazság. Az Istennel való kapcsolatunk Istenre irányul. Én még nem láttam olyan szerelmezt, aki miután elujjongta, hogy szerelmes, befejezettnek vette a dolgot. Az Istennel való kapcsolatunk ugyanígy nem lehet pusztá szeretet-állítás. Aki megkóstolta az eljövendő világ erőit, aki megtapasztalta az Isten jóságát, aki átadta magát Isten csodálatos vezetésének, aki világosságot kapott és tudja, Isten vigyázza az ő lépteit, az nem akar mást, csak Istennél lenni. Ahogy Kálvin János mondja, ha a legfőbb boldogság, az hogy Isten velünk van, akkor a legnagyobb nyomorúság, ha nincsen velünk. Ha a legfőbb jó az, hogy tudhatjuk, hogy Istenhez tart az utunk, akkor nincs annál nagyobb nyomorúság, minthogyha nem látjuk Őt az út végén. Ezért kiált itt az első betű végén a zoltáros: soha ne hagyj el engem!

A szerelmes ember most megtette első vallomását az ő Istenének abban a boldog bizodalomban, hogy az ő Istene is szereti őt. Arra kérek mindenkit, hogy a következő vasárnapra a 9-16-ig terjedő verseket tanulmányozgassa, és olvassa el Jézus Krisztus szavait a Hegyi beszédben (boldogok...!) és utolsó szavát, amit tanítványainak mondott: veletek vagyok..! Ez felel arra, amit itt a zoltárban hallunk: boldogok azok, akik az Isten útján járnak... soha ne hagyj el engem. Isten, aki szeret bennünket, ezt is ígéri: soha tőlünk el nem távozik, velünk van minden napon a világ végezetéig, míg meg nem érkezünk utunk végcéljához. Ámen

Imádkozzunk!

Köszönjük Mennyei Atyánk Igéd világos és tiszta kinyilatkoztatását: nem boldogtalan az, aki Téged keres, az a boldog, aki Téged keres. Nincs mágára hagyva az, aki igazságot akar látni, mert Te vagy az, aki megtanítasz bennünket törvényedben, rendelkezéseidben, parancsaidban, kinyilatkoztatásodban, végzéseidben, tanúbizonyságaidban arra, hogy mi igaz, mi az, ami Tetőled való. Köszönjük, hogy nem fáradnak meg azok, akik a jó úton vannak, hanem Te megújítod erőiket és szüntelenül buzdítod őket, keres-

sétek az Urat, amíg közel van. Hadd keressünk így, ezzel a boldogsággal és örömmel, hadd igyekezzünk Hozzád ezzel a mi nagy vágyakozásunkkal és hadd kérjünk most, a zsoltároshoz csatlakozva, Te igazgasd lépteinket, Te taníts jól látni, Te taníts Téged, Magadat keresni. S hadd kiáltsunk föl mi is, soha ne hagyj el bennünket, maradj velünk vigasztalásoddal, vigasztald a szomorkodókat, a gyászolókat, maradj velünk erőddel, munkánkban, igyekezetünkben egész életünkben. Maradj velünk gyógyító, szabadító irgalmaddal, betegeinkkel, erőtlen testvéreinkkel. Maradj velünk világosságoddal e zűrzavaros világ kellős közepén. Maradj velünk békességeddel, hogy Tőled valónak tudjuk ezt a mi béke-időnket és áraszd ki békességedet a háborgó, háborúzó népekre, teremts békességet ez időben most, ezen a világon. Maradj azokkal, akiknek nincs hajlékuk és otthonuk, Te légy oltalmazójuk. Maradj jó reménységeddel a mindenüktől megfosztottakkal, az elűzöttekkel, az árvákkal, özvegyekkel, elesettekkel. Maradj mindazokkal, akik Téged keresnek, utánad vágyakoznak és hívj mind többeket lelked hatalmával erre az egyetlen útra a mi Urunk Jézus Krisztusunkhoz, hogy benne és általa Hozzád eljuthassunk. Óérette kérünk, hallgass meg bennünket. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU